

İşletme Nedir?

- 1- İşletmeler mal ve hizmet üretiyorlar.
- 2- Ürettiklerini satıp pazarlıyorlar.
- 3- Kar elde etmeyi amaçlar.
- 4- Sosyal fayda sağlamayı amaçlar.
- 5- Süreklilikleri vardır.

= ÜRETİM FAKTÖRLERİ =

- ✓ Doğal Kaynaklar
- ✓ Sermaye
- ✓ İnsan Kaynakları
- ✓ Girişimci

İŞLETME: Üretim faktörlerini optimal (en uygun şekilde) bir şekilde bir araya getirmek suretiyle mal ve hizmet üreten, pazarlayan kar, sosyal fayda ve devamlılık amacı güden ekonomik ünitelere işletme denir.

İşletmelerin bir alt grubu vardır. Buna; kar amacı gütmeyen işletmelerdir. Bunlar; kırsal, vakıflar, sabbancının yârt yapması gibi.

① Doğal Kaynak → Üretimden aldığı karşılık → Rant, kira

② Sermaye → Üretimden aldığı karşılık → Faiz

Üretilmiş üretim araçlarına

③ İnsan Kaynakları → Üretimden aldığı karşılık → Ücret

emek, gaba

④ Girişimci → Üretimden aldığı karşılık → Kar

GİRİŞİ

2 ton ağaç

20.000 TL

SÜREÇ

Faiz

Ücret

Rant

Kar

5.000 TL

ÇIKTI

10 ton kömür

15.000

NOT: Piyasadan parayı çekmek için ;

- ✓ Vergileri azaltırız
- ✓ Faiz oranını yükseltiriz.

SERBEST PIYASA EKONOMİSİNDE TEMEL HAKLAR

- ✓ Özel mülkiyet hakkı
- ✓ Rekabet hakkı
- ✓ Kar hakkı
- ✓ Tercihlerde serbestlik hakkı

GİRİŞİMCİ: Risk üstlenen ve işletmeyi kuran kişidir.
Girişimcilik eğilimlerinin yüksek olması toplumsal kalkınmayı sağlar.

Girişimcilik demek kendi kendinin patronu olmak demektir, ve iş güvenliği başka patronun iki dudağının arasında olmaktan kurtulmak demektir.

= GİRİŞİMCİ İNSANLARIN ÖZELLİKLERİ =

- ✓ Vizyon sahibi olmalı
- ✓ Optimist (iyimser) olmalı
- ✓ Baskıya karşı direnci çok yüksek olmalı
- ✓ Asrı kadere olmamalı
- ✓ Yüksek enerji düzeyi

İç GİRİŞİMCİ: Herhangi bir organizasyonda çalışırken yenilikçi fikirleri ile organizasyonun önemli atılımlar yapmasını sağlayan kişidir.

= İŞLETMECİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ =

DÖNEM

TEMEL ÖZELLİK

ZAMAN PERİYODU

① KOLONİ DÖNEMİ

Tarımsal Özellik

1776

② ENDÜSTRİYEL DEV. DÖN.

Kitle üretimi ve makinelerin kullanılması

1760 - 1850

KATMA DEĞER :

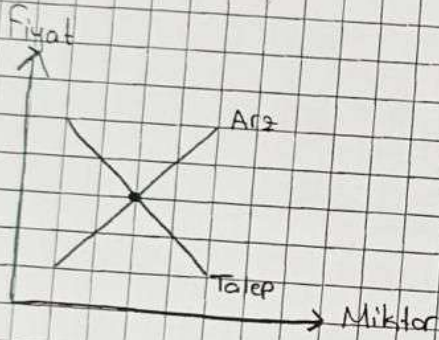
- ✓ Girdiler ile çıktılar arasındaki fark.
- ✓ Üretim faktörlerinin üretimden aldığı pay.

★ Her bir üretim faktörü üretimden kendi payını alır.

Üretim için kullanılan girdilerin toplam değeri ile elde edilen çıktının toplam değeri arasındaki pozitif farka denir.

Katma değer sonucunda üretim faktörlerine dönüştürülür, dolayısıyla katma değer üretim faktörlerinin üretimden aldığı faydanın toplamı olarak ifade edilir.

★ İşletmeler katma değer yaratarak milli değeri artırırlar toplumsal refahını artırırlar.

★ Üstlenilen risk girişimciye kar elde etme hakkını doğurur.

Adam Smith :

- ✓ Dışarıdan devlet müdahalesi istemiye
- ✓ Piyasa dengesini kendi kendine bulabilir.
- ✓ Görünmez el dengesini oluşturur.
- ✓ Dışarıdan müdahale hata yaptırır diyor.

★ Piyasada 1 birim paraya karşılık 1 birim mal vardır.

★ Arz talep dengesinin bozulmasıyla fiyatlar genel düzeyinin sürekli artmasına enflasyon denir.

✓ Kapasite kullanım oranı % 70 üstünde ise bu oranın bir durumudur.

✓ Kapasite kullanım oranı arttıkça birim maliyeti düşer.

Yüksek Kapasite = Düşük Maliyet = Yüksek Rekabet Gücü

✓ Kapasiteyi talep tahmininden % 10-15 gibi daha fazla korumalıdır.

✓ Doğru kapasite doğru talep tahminiyle olur.

= MALİYET , KAPASİTE , KAR ANALİZLERİ , =

$$\text{Kar} = \text{Gelir} - \text{Maliyet}$$

br. fiyat x satılan adet

$$\text{Gelir} = f \cdot x$$

f: fiyat
x: üretim ve satış miktarı

= MALİYETLER =

1- SABİT MALİYET → Örneğin; Kira gideri, faiz gideri

2- DEĞİŞKEN MALİYET → Üretime bağlı olarak değişen, Örneğin; hammadde.

$$\text{TOPLAM MALİYET} = S.M + D.M$$

$$S.M = b$$

$$D.M = a \cdot x$$

$$K/2 = f \cdot x - (b + a \cdot x)$$

$$K/2 = f \cdot x - b - a \cdot x$$

$$K/2 = x \cdot (f - a) - b$$

$$= \frac{\text{KAPASİTE SEĞİMİ}}{1} =$$

KAPASİTE: İşletmenin belirli bir dönemdeki üretim gücüdür. Kapasitenin türleri vardır.

1- Teorik Kapasite: (Maximum Kapasite)
Olagan duraksamalar (aksaklıklar) göz önünde bulundurulmadan hesaplanan kapasitedir.

2- Pratik Kapasite:
Teorik kapasiteden olagan duraksamalar düşülerek hesaplanan kapasitedir.

3- Gerçekleşen Kapasite:
İşletmenin belli bir dönem sonunda elde etmiş olduğu üretim miktarını gösteren kapasite türüdür.

4- Bos Kapasite: (Aylak Kapasite)
Pratik kapasite ile gerçekleşen kapasite arasındaki farktır.

Örneğin;

Teorik Kapasite	→	10.000
Olagan duraksamalar	→	2.000
	=	
Pratik Kapasite	→	8000
Dönem Sonu Üretim (Gerçekleşen Kap.)	→	7.000
	=	
Bos Kapasite	→	1.000
		7

$$\text{Kapasite Kullanım Oranı} = \frac{\text{Gerçekleşen Kapasite}}{\text{Pratik Kapasite}}$$

$$\text{K.K.O} = \frac{7000}{8000} = \frac{7}{8} = 0,875$$

= BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE İŞLETME TÜRLERİ =

KÜÇÜK ORTA BOY İŞLETME :

Küçüklük kriteri olarak değerlendirildiğinde çalışan sayısı 250'yi geçmeyen işletme türleridir. ABD gibi gelişmiş ülkelerde küçüklük kriteri çalışan sayısı açısından 500'e kadar çıkmaktadır.

Küçük orta boy işletmelerin istihdam payları %90'ı bulmaktadır. Toplam satışlarıdaki payları ise %50 civarındadır. İstihdamdaki paylarında %60 - %80'e kadar çıkabilir.

KÜÇÜK İŞLETMELERİN ÜLKE EKONOMİLERİNE KATKILARI

- ✓ Yeni iş türlerinin yaratılması
- ✓ Yeni endüstri kollarının ortaya çıkmasını sağlıyor.
- ✓ Yenilikçilik, inovasyon açısından çok büyük katkısı var.

NOT : Küçük işletmeler genellikle kısa ömürlü olurlar, küçük işletmelerin, 2 yıl sürede %30'unun 4 yıl " %50'sinin 6 yıl " %60'ının ve 10 yıl " %80'inin yak olduğu görülmüştür.

Bu durumun temel kaynağı ise kurumsallaşma eksikliği olarak belirtilebilir. Diğer nedenler ise şöyle sıralanır.

- 1- Yönetim kısırlıkları
- 2- Finansman yetersizliği
- 3- Yasal düzenlemeler

KÜÇÜK İŞLETMELERİN AVANTAJLARI

- ✓ Büyük işletmelere göre daha hızlı hareket kabiliyetleri vardır.
- ✓ Müşterilerin zevk ve tercihleri değişimlerini daha yakından takip edebilirler.

✓ Savaş ekonomisinde büyük endüstrilerin zarar görme ihtimali yüksektir. Bu durumda küçük işletmeler işleme devam ederek belirli ölçülerde ihtiyaçları karşılayabilirler.

HOLDING: Bir ana firmanın kendine bağlı bir çok ana firmanın yönetimi ele geçirmesi sonucu oluşan topluluktur.
Örneğin; Koc Holdingin orçelğin hisselerinin ve yapı kredinin yarısından fazlasını elinde bulundurması sonucu yönetimi ele geçirmesi durumu, bu şekilde holdingleşiyor.

KARTEL: İşletmelerin kendi aralarında gizli anlaşmalar yaparak rekabeti önlemeleri durumudur.
En yaygın rastlanan kartel türü fiyat kartelleri ve coğrafik kartellerdir.

TRÖST: Büyük sermaye sahibi kurumların farklı sektörlerde bir araya gelerek ortak hareket etmeleri sonucu rekabeti ortadan kaldırmaya yönelik girişimlerdir.

= İŞLETMELERİN KURULUŞ GELİŞMELERİ =

FİZİBİLİTE ETÜDÜ: Bir yatırımı önceden planlama ve proje haline dönüştürebilmek için hazırlanan yazılı rapordur.
Diğer adı "İş planıdır."

Fizibilite etüdünde hangi bölümler var;

I - Giriş II - EKONOMİK ETÜDLER

- A- Talep tahmini ve piyasa araştırması
- B- Kapasite seçimi
- C- Kuruluş yeri seçimi
- D- Organizasyon ve hukuki yapı etigi

- ③ ENDÜSTRİYEL GİRİŞİMCİLİK DÖN. Gelişen teknolojiyle artan talebi karşılayacak üretim yapmak ve gelişme fırsatını yakalamak 1800
- ④ ÜRETİM DÖNEMİ Montaj hattı kullanımı gibi yeniliklerle daha hızlı ve daha çok üretim yapmak 1920
- ⑤ PAZARLAMA DÖNEMİ Müşteri tercihlerini anlayabilme ve satış artırıcı çabalarda başarı 1950 sonrası
- ⑥ İLİSKİSEL İŞLETMECİLİK DÖNEMİ Karşılıklı ilişkileri tüm şirket gruplarıyla geliştirmek bu amaçla kazanç kazanç prensibine uygun ileri teknoloji güdümlü projeleri uygulayabilmek 1980'den → bu güne

= İŞLETME TÜRLERİ =

HUKUKİ YAPILARINA GÖRE İŞLETME TÜRLERİ =

1- Tek Kişi İşletmeleri (Muhalle bakkalları)

2- Ortaklıklar (Şirketler)

ANİ ORTAKLIKLAR

- ✓ Tüzel kişilik yok
- ✓ Birleşip gidenide ortak olma
- ✓ Aralarında anlaşma yaparlar

TİCARİ ORTAKLIKLAR

✓ Şirket oluşturma vardır

1- Sermaye şirketleri

a- Anonim şirketler:

Ortak sayısı en az 5 sermayesi paylara bölünmüş (50.000 TL - 100.000 TL) arası olmalı

b- Limited şirketler:

c- Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler

2- Kişi Şirketleri

a- Kollektif → sınırsız

b- Komandit → sınırlı